

Hemnes kommune
Sentrumsveien 1
8646 Korgen

Saksbehandler, innvalgstelefon
Øyvind Skogstad, 75 53 15 68

Tillatelse til skadefelling av gaupe i deler av Hemnes kommune

Statsforvalteren i Nordland viser til søknad den 11. februar 2021 fra Hemnes kommune om tillatelse til skadefelling av gaupe i deler av Hemnes kommune på grunn av tap av rein til gaupe i Kongsfjell og Lifjell. Vi viser også til telefonsamtaler samme dag med kommunen v/ Jon Arne Leirvik og reineier Nils Mathis Anti.

Vedtak

- Statsforvalteren i Nordland gir med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 og § 77, jf. rovviltforskrifta § 9, tillatelse til skadefelling av én (1) gaupe i deler av Hemnes kommune innenfor nærmere angitte vilkår.*
- For å effektivisere fellingsforsøket, dispenserer Statsforvalteren fra viltlovens § 21 og tillater bruk av snøskuter for å lokalisere og avdekke spor etter gaupe. Dispensasjonen gjelder innenfor fastsatt fellingsområde og fastsatt fellingsperiode. Dispensasjonen gjelder for inntil fire (4) snøskutere, inkludert evt. snøskutere som brukes av reindriftsutøvere som er med på fellingslaget og som deltar i fellingsforsøket.*

Vilkår

- Fellingstillatelsen gjelder fra og med 12. februar 2021 til og med 15. februar 2021.
- Skadefellingsområdet avgrenses til fjellområdene Kongsfjell og Lifjell slik det framgår av rød strek i kart utarbeidet av kommunen (vedlagt). Dersom skadegjørende gaupe i forbindelse med fellingsforsøk spores ut av dette området, kan den følges videre og felles innenfor utvidet område vist i kart med oransje strek.
- Fellingsforsøket skal etter beste evne rettes mot skadevoldende individ og til områder hvor det nylig er dokumentert skader.
- Familiegrupper av gaupe som opptrer sammen er unntatt fra tillatelsen. I tilfeller der det er kjente familiegrupper av gaupe innenfor aktuelle områder for skadefelling, skal de tiltak som er mulige for å unngå felling av voksen hunngaue være iverksatt.

5. Rapportering:

- a) Fellingsleder skal gi en kort statusrapport minimum annethvert døgn på SMS til vakttelefon 47829091. Melding skal inneholde kort oppsummering av aktivitet i fellingslaget, informasjon om evt. observasjoner av gaupe og evt. funn av nye kadaver. Dersom fellingsforsøket innstilles over flere dager, er det ikke nødvendig å sende SMS-rapporter før forsøk evt. starter opp igjen.
 - b) Elektronisk sluttrapport skal leveres av fellingsleder senest innen tre uker etter endt fellingsforsøk. Lenke til rapporteringsskjema sendes i separat e-post til fellingsleder. Fellingsleder kan delegere rapporteringsansvaret til en annen person på fellingslaget.
 - c) Kommunen skal snarest mulig etter avsluttet fellingsforsøk, og senest innen 1. juni 2021, sende inn krav om refusjon av utgifter til Statsforvalteren i Nordland. Dette gjøres i Miljødirektoratets elektroniske søknadssenter ved bruk av søknadsskjema for konfliktdempende tiltak.
6. Hemnes kommune er ansvarlig for fellingsforsøket og oppnevner deltagere på fellingslaget. Det skal oppnevnes en fellingsleder. Kun personer som står på lista over deltakere i fellingslaget kan delta på fellingsforsøket, og slik liste skal sendes til Statsforvalteren før fellingsforsøket starter. Alle som deltar på fellingslaget, må være kjent med dette brevets innhold. Fellingsleder er ansvarlig for å gjøre brevet kjent for fellingslaget, samt å kontrollere at deltagerne har avlagt storviltprøve og er registrert i Jegerregisteret.
7. Oppnevnte jegere plikter å utøve fellingsforsøket på en human og sikkerhetsforsvarlig måte, jf. viltlovens § 19. Ved felling med rifle skal det benyttes våpen og ammunisjon godkjent for storviltjakt, jf. §§ 15 og 16 i Forskrift om utøvelse av jakt og fangst. Det skal tas hensyn til lysforholdene før det blir løsnet skudd, på lik linje med utøvelse av annen jakt.
8. Felling eller forsøk på felling av rovvilt skal umiddelbart meldes til Statsforvalteren på telefon 47829091. Den som feller dyr skal kunne fremvise felt dyr for Statens naturoppsyn for umiddelbar kontroll, merking og prøvetaking av biologisk materialet, og skytter skal kunne påvise fellingsstedet etter anmodning fra Statens naturoppsyn, politiet eller Statsforvalteren.
9. Dersom rovvilt skadeskytes, plikter de ansvarlige å gjøre det de kan for å avlive dyret snarest mulig. Skytter plikter å forvisse seg om påskutt dyr er truffet eller ikke. Ved skadeskyting skal skytter uten opphold underrette Statsforvalteren og nærmeste politimyndighet. Statsforvalteren avgjør videre gjennomføring og avslutning av ettersøk. De som har deltatt i forsøket på felling skal uten godtgjørelse bistå forvaltningsmyndighet eller politimyndighet i det videre ettersøk.
10. Forsøk på felling i medhold av denne tillatelsen krever ikke tillatelse fra grunneier, jf. viltloven § 35.
11. Rovvilt felt i medhold av denne tillatelsen er viltfondets eiendom. Ingen kan derfor på noen måte gjøre seg nytte av felt dyr uten nærmere samtykke fra Miljødirektoratet. Instruks for ivaretagelse av døde rovdyr kan lastes ned på rovdatas nettside (www.rovdata.no) under instruks.
12. Statsforvalteren i Nordland kan til enhver tid trekke tilbake fellingstillatelsen.

Grunnlaget for avgjørelsen

Vedtaket er fattet med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 og § 77, jf. rovviltforskrifta § 9. Miljødirektoratet vedtok den 29. mai 2020 en kvote på fire (4) betinga fellingstillatelse for gaupe i Nordland i perioden 1. juni til 15. februar 2021. Ved tidspunkt for iverksetting av denne fellingstillatelsen er det per 12. februar 2021 tilgjengelig to dyr av denne kvota.

Etter naturmangfoldloven § 1 og § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold blir ivarettatt på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal likevel avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning.

Region 7 (Nordland) skal ha 10 årlige ynglinger av gaupe jf. rovviltforskriften § 4 første ledd bokstav g. Den todelte målsettingen som formålsparagrafen i rovviltforskriften setter, er søkt oppnådd gjennom forvaltningsplanen for rovvilt i Nordland, jf. § 6.

I den vedtatte forvaltningsplanen for rovvilt i Nordland er det fastsatt følgende forvaltningsprinsipper for gaupe:

- 2.2.2. (...) Vedtatte regionale bestandsmål for gaupe skal oppnås innenfor hele Nordlands fastland.
- 2.2.3. Prioriterte beiteområder: (...) Innenfor byrdefordelingsområde for gaupe er både beitedyr og gaupe prioritert.
- 2.2.5. Sauedrift, tamreindrift og andre produksjoner basert på utmarksbeite i byrdefordelingsområdet for gaupe må forholde seg til at de driver næring i områder hvor det kan være forekomst av gaupe. Tapsforebyggende tiltak skal prioriteres til beitebrukere innenfor byrdefordelingsområdet ut fra skadeomfang, skadepotensialet og muligheter for tilpasning.
- 2.4.1 Det regionale bestandsmålet for gaupe kan oppnås innenfor hele Nordlands fastland.
- 2.4.2 Bestanden skal holdes nærmest mulig bestandsmålet og mest mulig spredt i fylket, ved målstyrt bruk av jaktkvoter.
- 2.4.3 Byrdefordeling: Det skal legges stor vekt på at familiegrupper av gaupe skal spres, slik at byrden for beitebrukerne fordeles. Ingen reinbeitedistrikt skal ha mer enn to familiegrupper av gauper per år. Små distrikt skal ikke ha mer enn en familiegruppe per år. Med små distrikt menes i denne sammenhengen: Skjomen, Frostisen, Duokta, Balvatn, Hestmannen/Strandtindene, Ildgruben og Byrkije. Prinsippet om byrdefordeling forutsetter at det åpnes for kvotejakt, selv om det bidrar til at det ikke tar lengre tid før bestandsmålene nås.
- 2.4.4 Når bestandsmålet for gaupe er oppnådd skal det åpnes for kvotejakt på gaupe i hele fylket. Dette skal bidra til å holde bestanden nærmest mulig bestandsmålet, og til byrdefordeling for saue- og reindriftnæringene. Når bestandsmålet ikke er oppnådd skal det åpnes for en begrenset kvotejakt, hvor kvote målstyres til områder med betydelige tap av sau og tamrein. Samlet belastning av alle rovviltarter (inkludert kongeørn) skal vektlegges ved fastsetting av kvotestørrelse og fordeling.
- 2.4.5 Utenfor fastlandet skal det åpnes for kvotefri jakt.
- 2.4.6 Skadefelling av gaupe er aktuelt ved akutte skadesituasjoner. Viktige vurderingspunkt for skadefelling av gaupe: 1. skadeomfang; 2. skadepotensialet; 3. gaupebestanden i området; 4. om bestandsmålet er oppnådd.

Søknader om skadefelling behandles av Statsforvalteren innenfor den rammen som er satt av rovviltnemnda og Miljødirektoratet, jf. rovviltforskriften § 9 første ledd. Føringsene i forvaltningsplanene for rovvilt tillegges vekt, og felling kan bare gjennomføres om det ikke finnes andre tilfredsstillende løsninger ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Bestemmelsens andre ledd bokstav a til d slår fast at det skal tas særlig hensyn til:

- a) Området betydning som beitemark,
- b) Skadenes omfang og utvikling,
- c) Potensialet for fremtidige skader,
- d) Muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak.

En skadefellingstillatelse skal være rettet mot bestemte skadegjørende individ, og vedtaket skal være begrenset til tid, rom og antall dyr. Ved hver fellingstillatelse gis det en økonomisk ramme som fellingsforsøket skal gjennomføres i henhold til.

Statsforvalterens vurdering

En siidaandel i Røssåga/Toven reinbeitedistrikt har flokken på vinterbeite i områdene Kongsfjell-Lifjell i Hemnes kommune. Det er gode beiteforhold i området og planen er i utgangspunktet derfor å beite i området resten av vinteren. I perioden 1.-10. februar er det funnet åtte kadaver av rein i dette området. Fire av kadavrene er påvist drept av gaupe, tre er vurdert som påvist drept av ukjent fredet rovvilt, og en er vurdert som «usikker drept av ukjent fredet rovvilt». Ut fra en totalvurdering av situasjonen vurderer vi at det er sannsynlig at alle de åtte kadavrene er drept av gaupe. Ved ett av kadavrene som ble funnet den 10. februar var det helt ferske gaupespor ved kadaveret. Reineier mener det er ei enslig gaupe som står for skadene. Han mener det også er andre gauper i tilgrensende områder, men at disse ikke har forårsaket tap. Det er ikke registrert spor etter familiegruppe av gaupe i området.

Miljødirektoratet har åpnet for kvotejakt i Nordland denne vinteren. Av en samlet jaktkvote på sju gauper, er én påkjørt og to felt på kvotejakt. Rovviltnemnda har fordelt tilgjengelig kvote på ulike jaktområder, men har ikke åpnet for kvotejakt i Hemnes kommune.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8 til 12 i naturmangfoldloven legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Offentlige beslutninger som kan berøre naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon samt effekt av påvirkning, jf. § 8. Statsforvalteren viser til at vedtaket blant annet baserer seg på sist tilgjengelig kunnskap om gaupas bestandssituasjon og utvikling i Norge; det vises til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3. For første gang på flere år har bestandsmålet for gaupe i Nordland blitt nådd, og vinteren 2019/2020 ble det registrert 11 familiegrupper i fylket, jf. *NINA rapport 1846 Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2020*. Inneværende vinter er det innenfor Røssåga/Toven RBD påvist spor etter familiegruppe ved Elsfjord i Vefsn kommune.

Terskelen for innvilgelse av skadefelling skal differensieres ihht. prinsippet om geografisk differensiering. Det aktuelle området er i vedtatt forvaltningsplan avsatt som byrdefordelingsområdet for gaupe, hvor både beitedyr og gaupe er prioritert. Beitebrukere i byrdefordelingsområdet må forholde seg til at de driver næring i områder hvor det kan være forekomst av gaupe.

Etter naturmangfoldloven § 18 andre ledd fremgår det at vedtak etter bestemmelsens første ledd bokstav b) bare kan treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse. Vurderingen av dette beror på flere forhold, bl.a. ut fra hvilken grense (kvote) som er satt for uttaket og hvilke andre

trusselfaktorer bestanden er utsatt for. Vi legger til grunn Miljødirektoratets ramme for skadefelling av gaupe, og at skadefelling innenfor denne rammen ikke vil sette gaupebestandens overlevelse i fare. Vi viser også til at dyr felt på skadefelling vil bli belastet kvote for jakt på gaupe i Nordland, hvor det ved iverksettelse av dette skadefellingsforsøket er tilgjengelig en jaktkvote på fire dyr hvorav to voksne hunngauper.

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen gaupebestanden utsettes for, jf. naturmangfoldloven § 10. Gaupebestanden er ikke avgrenset av tilgjengelig areal og det er ikke registrert sykdom på gaupe i Norge. Utover enkelte påkjørsler skjer avgangen av gaupe i hovedsak gjennom kvotejakt, slik at miljøforvaltningen i stor grad har oversikt over den samlede belastningen. Det er siden 2011 registrert avgang på 8 gauper i Rovbase innenfor reinbeitedistrikt Røssåga/Toven, hvorav ei gaupe skutt på kvotejakt i Drevjadalføret i år.

«Føre-var prinsippet» i § 9 kommer til anvendelse i situasjoner hvor en ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Etter Statsforvalterens syn er ikke dette tilfelle i denne saken.

Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det aktuelle området er i vedtatt forvaltningsplan avsatt som byrdefordelingsområdet for gaupe, hvor både beitedyr og gaupe er prioritert. Beitebrukere i byrdefordelingsområdet må forholde seg til at de driver næring i områder hvor det kan være forekomst av gaupe. Reineierne i området har opplyst at de på grunn av beiteforholdene i år vil være på vinterbeite på fastlandet og ikke flytte reinen til øyer i distriktet. Som et hastetiltak har de samlet om lag ¾-deler av flokken og fører den i gjerde, dette for å begrense tapsomfanget de neste dagene da det er meldt dårlig vær. Det er imidlertid ikke gjennomførbart å fortsette fôring i gjerde i lang tid. Dyrene som står i gjerde kan flyttes til et annet beiteområde resten av vinteren, men dette er ifølge reineierne ikke ønskelig av kostnadmessige og driftsmessige årsaker. De viser også til at det fortsatt er en god del rein igjen i fjellet i skadeområdet, samt at de skal tilbake til dette området under kalvinga.

Vi legger til grunn at området har stor betydning som beitemark. Videre vurderer vi at det ikke foreligger andre aktuelle tapsforebyggende tiltak enn skadefelling, som i tilstrekkelig grad kan forventes å forebygge ytterligere tap til gaupe. Det er registrert flere påviste tap til gaupe de siste dagene og ferske gaupespor i området, og vi vurderer at det er betydelig potensial for ytterligere tap.

Konklusjon

Ut fra en samlet vurdering med vektlegging av potensialet for framtidige skader, vurderer Statsforvalteren at det er riktig å tillate skadefelling av en gaupe innenfor et nærmere avgrenset området og tidsrom som framgår av vilkårene for tillatelsen. Hemnes kommune får ansvaret for å lede og gjennomføre fellingsforsøket. Vi forutsetter at fellingsforsøket gjennomføres i tett samarbeid med berørte reineiere.

Motorferdsel i forbindelse med skadefellingsforsøket

Statsforvalteren kan ved vedtak om skadefelling av rovvilt i medhold av rovviltforskriften § 9 sette til side de reglene som ellers gjelder i viltloven om felling/jakt- og fangstmetoder.

Viltloven § 21 forbyr bruk av motorkjøretøy til blant annet lokalisering av vilt. Effektiv sporing i fellingsområdet er viktig for å øke sjansene for å lykkes med fellingsforsøket, og for å øke sjansene for å felle det skadegjørende individet. For å effektivisere fellingsforsøket, dispenserer Statsforvalteren fra viltlovens § 21 og tillater bruk av snøskuter for å lokalisere og avdekke spor etter

gaupe. Dispensasjonen gjelder for inntil fire (4) snøskutere, inkludert evt. snøskutere som brukes av reindriftsutøvere som er med på fellingslaget og som deltar i fellingsforsøket.

Forfølgelse og avledning av viltets oppmerksomhet med snøskuter er ikke tillatt, og det er heller ikke lov å felle vilt fra snøskuter. Våpen skal være forsvarlig nedpakket under kjøring, jf. § 22-8 i våpenforskriften.

Dersom det skal brukes motorkjøretøy i utmark, er det også nødvendig med kommunens tillatelse etter forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag (motorferdselforskriften). Slik tillatelse kan kommunen gi i medhold av motorferdselforskriften § 6.

Vi gjør oppmerksom på at den enkelte grunneier har anledning til å nekte kjøring selv om det er innhentet dispensasjon fra kommunen og selv om Statsforvalteren har åpnet for bruk av snøskuter for å lokalisere og avdekke spor.

Sikkerhet

Statsforvalteren gjør oppmerksom på at skadeområdet er i fjellområder med krevende vær- og føreforhold. Snøskredvarsel for Helgeland viser faregrad 4 – stor skredfare, se mer informasjon på nettsiden varsom.no. Vi understreker viktigheten av at fellingslaget har stort fokus på sikker ferdsel.

Økonomiske rammer for fellingstillatelsen

Deltakere på kommunalt skadefellingslag vil motta godtgjøring for fellingsforsøket i samsvar med rovviltforskriften § 9a. Budsjettrammen skal sikre at deltakerne kan få godtgjøring i den perioden det er sannsynlig at skadefellingsforsøket kan føre til felling av riktig individ. Fellingsleder har fortsatt ansvaret for å avslutte fellingsforsøket når skadefellingsperioden er over eller det ikke lenger er sannsynlig at skadefellingsforsøket kan lykkes.

Det fastsettes ramme for utbetaling av godtgjøring på inntil kr 50 000,-. Maksimal døgnsetts per jeger er kr 1600,-. For personell som deltar få timer i løpet av et døgn, benyttes timesats 1600 / 7,5 timer = 213,-. I tillegg til døgnsetts/timesats, skal det beregnes feriepengar og arbeidsgiveravgift som også dekkes innanfor den fastsatte rammen.

Godtgjøring for eventuell beredskapsvakt eller beredskapsmidler faller utanfor godtgjøringsordningen. Likeledes faller godtgjøring for bruk av hund, innkjøp, forsikring og utgifter ved hundehold utanfor ordningen.

Deltakere som mottar godtgjøring etter ordningen må være registrerte lisensjegere, jf. rovviltforskriften § 15. Registrering som lisensjeger skjer på Jegerregisteret <https://w2.brreg.no/lisensjeger/>.

Videre fastsettes det en ramme på inntil kr 15 000,- til dekking av direkte og dokumenterte kostnader utanfor godtgjøring, jf. forskriften § 9. Dette gjelder for eksempel kjøreutgifter for bil, snøscooter, nødvendig overnatting etc.

De økonomiske rammene er absolutt.

Kommunen er regnskapsførende enhet og fører regnskap basert på rapporter/timelister fra fellingsleder. Fylkesmannen yter etter mottatt krav fra kommunen tilskudd til dekning av utbetalt godtgjøring og dekking av direkte utgifter innanfor fastsatte rammer.

Bruk av hund

Hund kan være et nyttig hjelpemiddel både under fellingsforsøket og i forbindelse med evt. ettersøk. Statsforvalteren viser til at løs hund i områder med husdyr/rein krever spesiell aktsomhet fra brukeren, for å unngå skade/jaging av beitedyr.

Saksopplysning

Dette vedtaket blir kunngjort i Miljøvedtaksregisteret (www.miljovedtak.no) og ved utsendelse til adressatene på kopilista.

Klage

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker etter mottatt brev. En eventuell klage skal angi det vedtaket det klages over og den eller de endringene som ønskes. Se også vedlagte skjema om rett til å klage på forvaltningsvedtak. Klagen skal sendes til Statsforvalteren i Nordland, Statens hus, 8002 Bodø.

Med hilsen

Tore Vatne (e.f.)
Seksjonsleder

Øyvind Skogstad
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

1 Skadefellingsområde gaupe.PDF

Kopi per e-post:

Foreningen Våre Rovdyr
Mattilsynet
Miljødirektoratet
Nordland bonde- og småbrukarlag
Nordland Bondelag
Nordland politidistrikt
Nordland Reindriftssamers Fylkeslag
Nordland Sau og Geit
Norges Naturvernforbund – Nordland
Roviltnemnda i Nordland
Statens naturoppsyn
Røssåga/Toven reinbeitedistrikt

NIBIO
NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI